

Decorație acordată în 1897 lui Dimitre Onciul

Laurențiu-Ștefan Szemkovics

Keywords: *Dimitre Onciul, General Director of the State Archives; Order of the Crown of Romania; Phaleristics; Sigillography*

Cu ocazia zilei de 10 mai, ca urmare a intervenirii ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice și a raportului lui D. Sturdza, ministrul Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 9.702/1494 din 13 mai 1897, regele Carol I a semnat în București, la 10 mai 1897, decretul nr. 1.953¹, prin care acorda Ordinul “Coroana României” în gradul de Cavaler lui Dimitre Onciul. Prin același act normativ, decorația a mai fost conferită și altora, atât în gradul amintit mai înainte, cât și în gradele de Comandor și de Ofițer. Potrivit adevărului de primire a brevetului de Cavaler al Ordinului “Coroana României”, făcută la București, în 20 iulie 1897, Dimitre Onciul s-a născut în 26 octombrie 1856, la Straja, în Bucovina, domiciliu în București și, la acea dată, era profesor universitar, doctor în litere și filosofie și membru corespondent al Academiei Române². În perioada 1900-1923, Dimitre Onciul a fost director general al Arhivelor Statului, iar în 1922 a fost fondatorul și primul președinte al Comisiei Consultative Heraldice³.

Apelând la faleristică⁴, la heraldică⁵ și la sigilografie⁶, prezentăm descrierea decorației și reproducerea grafică care provin de la Arhivele Naționale Istorice Centrale și de la Muzeul Jandarmeriei Române.

---

¹ Publicat în “Monitorul Oficial” nr. 74 din 4 (16) iulie 1897, p. 2706-2707; Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), fd. *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, ds. 59/1897.

² ANIC, fd. *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, ds. 59/1897.

³ *Figuri de arhiviști* (ed. Mihail Fănescu), București 1971, p. 199-227.

⁴ Faleristica = disciplină auxiliară a istoriei care se ocupă cu studiul decorațiilor (ordine, cruci, medalii și semne onorifice); Dorel Bahrin, *Sistemul decorațiilor militare – 2000. Sistemul național de decorații*, București 2005, p. 11-12.

⁵ Heraldica = disciplină auxiliară a istoriei care studiază stemele, blazoanele etc.; Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, București 2000, p. 422.

⁶ Sigilografia = disciplină auxiliară a istoriei care se ocupă cu studiul sigiliilor și matricelor sigilare. A fost fondată în secolul al XVII-lea de Dom Mabillon și dezvoltată în secolul al XIX-lea de către Louis-Claude Douët d’Arcq, un mare arhivist și istoric care, împreună cu echipa sa, a scos lucrarea *Collection des sceaux des Archives de l’Empire*. Franceză la origine, această disciplină nu a întârziat să se extindă în toată Europa, pretutindeni unde, încă din Evul Mediu, se impunea obiceiul de a valida documentele cu sigiliu; Jean-Luc Chassel, *Les sceaux dans l’Histoire, l’Histoire dans les sceaux*, în *Les sceaux, sources de l’histoire médiévale en Champagne. Actes des tables rondes de la Société française d’héraldique et de sigillographie (Troyes, 2003-Reims, 2004)* sous la direction de Jean-Luc Chassel, Paris 2007, p. 9.

Ordinul “Coroana României” a fost instituit prin legea nr. 1.244 din 10 mai 1881⁷ și avea scopul de a recompensa serviciile aduse statului. Conform *Regulamentului Ordinului “Coroana României”*⁸, Ordinul “Coroana României” în gradul de Cavaler apare sub forma unei cruci de Malta, cu diametrul de 40 mm, smălțuită roșu, cu marginea de smalt alb. Pe avers, pe centrul crucii, într-un medalion rotund, smălțuit roșu, se află coroana regală, de oțel, terminată printr-un glob surmontat de crucea “Trecerea Dunării”. Medalionul este înconjurat de o bordură, smălțuită alb, în care s-a scris cu litere și cifre aurii: * **PRIN NOI ÎNȘINE** * **14 MARTIE 1881**. Pe revers, într-un medalion rotund, asemănător cu cel de pe avers, s-a scris **10 MAIU** (data încoronării), iar în bordura albă: * **1866** * **1877** * **1881** (datele urcării pe tron, proclamării Independenței și proclamării Regatului). Cifra regală, dintre brațele crucii, ca și montura crucii, sunt de argint pentru Cavaleri. Panglica moară de culoare albastru-închis, cu câte o dungă de culoarea oțelului, lată de 6 mm, pe fiecare margine, este, la Cavaleri, lată de 35 mm și lungă, în partea aparentă, de 50 mm.⁹

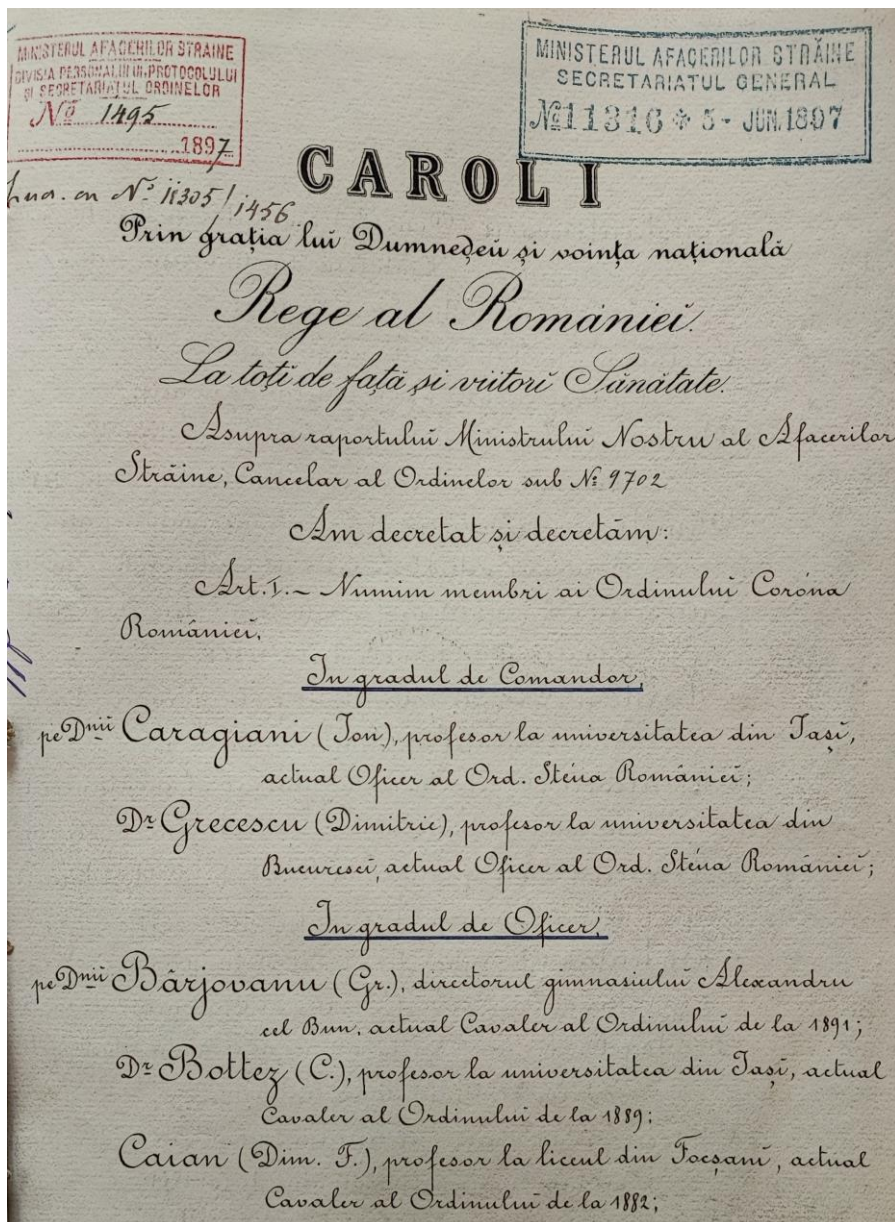
---

⁷ Publicată în “Monitorul Oficial” nr. 31 din 10 mai 1881; a se vedea actul normativ, sub formă de copie, la ANIC, fd. *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, ds. 642.

⁸ Sanționat prin Decretul regal nr. 2.002 din 6 august 1885; a se vedea actul normativ, sub formă de copie, la ANIC, fd. *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, ds. 642.

⁹ *Status des Ordres royaux de Roumanie*, București 1888, p. 23-26; *Anuarul Ordinilor române pe anul 1889 împreună cu statutele lor organice*, București 1890, p. XI-XIII; P. V. Năsturel, *Medaliile și decorațiunile române. Descrierea și portul lor de către civili, militari, clerici, magistrați și doamne*, București 1901, p. 20-22; N. T. Ionescu, *Decorațiunile române – ordine, cruci și medalii*, București 1915, pl. III; *Ordine, cruci și medalii române. Istorice, legi și regulamente* (întocmite de Vintilă Ivănceanu, Petre Ionescu, Petre P. Sterescu, C. Tâmpăanu), București 1927, p. 47-61; I. G. F. Cricoveanu, *Codul decorațiunilor și al medaliilor conținând legile, regulamentele și decretele relative la crearea decorațiunilor și a medaliilor de la 1860 și până azi*, VI (ediție revăzută și completată), Giurgiu 1928, p. 48-65; Gr. Constandache, *Medaliile și decorațiunile militare românești*, “Buletinul Societății Numismatice Române” 29-36 (1935-1942), 83-90, p. 197; C. Flondor & Const. Moșil, *Decorațiunile românești*, în *Enciclopedia României*, 1, 1938, p. 87; C. Hamangiu, *Codul general al României (coduri, legi și regulamente), întocmit după textele oficiale*, IV, *Coduri, legi, decrete și regulamente cuprinzând a doua parte din legislațiunea anilor 1861-1906: (completare la vol. II și III)*, ed. a III-a, București 1941, p. 336-337; Bernard Fitzsimons, *Heraldry & Regalia of War*, New York 1973, p. 87; Fl. Marinescu, *Modificări survenite în sistemul de decorații românești în deceniul patru al secolului XX (II)*, “Studii și materiale de muzeografie și istorie militară” 9 (1976), p. 148; Maria Dogaru, *Aspirația poporului român spre unitate și independență oglindită în simbol. Album heraldic*, București 1981, p. 148-149; Ștefan Catone & Neculae Șerbănescu & Dumitrașcu Bedivan, *România: decorații 1859-1991*, București 1992, p. 17-18; Elena Artimon, *Ordine, medalii și decorații din Primul Război Mondial aflate în colecțiile Muzeului de Istorie din Bacău*, “Carpica” 24 (1993), p. 168,

173; Ion Safta & Jipa Rotaru & Tiberiu Velter & Floricel Marinescu, *Decorații românești de război 1860-1947*, București 1993, p. 54-59; Eugen Calianu, *Decorațiile românești de la Cuza-Vodă la regele Mihai I*, București 2006, p. 25-26; Eugen Stănescu & Gavriil Preda & Mircea Cosma & Iulia Stănescu, *Cavaleri ai Ordinului militar de război „Mihai Viteazul”*, Sibiu 2012, p. 15-16; Toma Rădulescu, *Ordine și decorații românești și străine care au aparținut acad. dr. Constantin Angelescu (1869-1948)*, “Argesis. Studii și comunicări”, seria Istorie, 22 (2013), p. 352, 358-359; Tudor Alexandru Martin & Katiușa Pârvan & Cătălina Opaschi, *Onoarea națiunilor (II). Ordine și decorații românești din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României*, București 2016, p. 76-80; Laurențiu-Ștefan Szemkovics, *Distincții conferite clerului român în 1918*, “Analele Aradului” 4 (2018), 4, Supliment: 100 de ani de la Marea Unire, p. 340-343, 352; Idem, *Distincții onorifice acordate clerului român în 1918*, “Crisia” 48 (2018), p. 212-214, 219; Idem, *Distincții onorifice acordate grănicerilor români în 1916*, “Monitor cultural-educativ” 2 (2018), p. 16-17 și 24; Idem, *Distincții onorifice acordate unor pompieri români în 1919*, “Pentru Patrie”, septembrie 2018, p. 36-37; Idem, *Două distincții acordate unor polițiști în 1919*, “Monitor cultural-educativ” 1 (2018), p. 18-19; Idem, *Decorație primită de George Pop de Băsești, Teodor Mihali și Ștefan Cicio-Pop (1918)*, “Analele Aradului” 5 (2019), 5, p. 119-129; Idem, *Decorație primită în 1918 de Vasile Goldiș, Alexandru Vaida-Voevod, Miron Cristea și Iuliu Hossu*, “Administrație românească arădeană. Studii și comunicări din Banat-Crișana” 14 (2019), 100 de ani de administrație arădeană, p. 471-475; Idem, *Decorații conferite clerului român (1916-1919)*, București 2019, p. 19-21; Idem, *Decorații conferite personalului polițienesc în perioada 1917-1919*, București 2019, p. 19-21; Idem, *Decorații conferite unor jandarmi români în anul 1918*, “Jandarmeria Română”, 48, septembrie 2019, p. 74-75; Idem, *Distincții onorifice conferite grănicerilor români în perioada 1916-1917*, București 2019, p. 24-26, 29; Idem, *Patru decorații conferite unor grăniceri români*, “Buletin documentar și de informare privind activitatea de prevenire și combatere a corupției” 13 (2019), 1 (24), p. 34-35, 44; Idem, *Decorații primite de jandarmii români (1916-1920)*, București 2020, p. 21-26; Idem, *Decorație conferită lui Feneș Dionisie din Făget (1922)*, “Restituiri bănățene” 9 (2021), p. 247-253; Idem, *Decorație conferită șefului Poliției Turnu-Severin (1922)*, “Cronica de Severin” 10, nr. 333, 7 septembrie 2021, p. 4; Idem, *Decorație de la 1922 conferită notarului de la Prefectura județului Sălaj*, “Caiete Silvane”, 199, august 2021, p. 38; Idem, *Două decorații conferite Episcopului Visarion Puiu (1912, 1924)*, “Muzeul Presei Românești”, 1, nr. 4, noiembrie 2021, p. 15-16; Idem, *Ordinul „Coroana României” conferit unor comercianți din județul Mehedinți (1922)*, “Cronica de Severin” 10, nr. 339, 19 octombrie 2021, p. 7; Idem, *Ordinul „Coroana României” conferit în 1922 unui primpretor din județul Sălaj*, “Caiete Silvane”, 202, noiembrie 2021, p. 38; Idem, *Prin noi înșine*, “Pentru Patrie”, 9, 2021, p. 50; Idem, *Ordinul „Coroana României” acordat în 1922 unui preot și ajutorului de primar al orașului Turnu-Severin*, “Cronica de Severin” 11, nr. 348, 4 ianuarie 2022, p. 4; Idem, *Ordinul „Coroana României” acordat în 1922 lui Bedő Béla, prim-pretor la Jibou*, “Caiete Silvane”, 204, ianuarie 2022, p. 39; idem, *Ordinul „Coroana României” conferit unui deputat al Colegiului III Ialomița (1897)*, “Helis” 20 (2022), nr. 1-2-3 (222-223-224), ianuarie-februarie-martie, p. 19; Idem & Augustin Mureșan, *Distincții onorifice conferite grănicerilor români în perioada 1918-1919*, București 2018, p. 23-24, 87.

Decretul regal nr. 1953 din 10 mai 1897 (prima pagină).

Sursa: ANIC

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE.
CANCELARIA ORDINELOR.

N° 1953/97

Adeverința de primire.

Subsemnatul,

Numele de familie: Onciul
Numele de botez: Dimitre
Data și locul nașterii: 26 Octobrie 1856 la Straja
în Bucovina
Domiciliul: București
Pozițiunea socială (grade și funcțiuni): Profesor universitar,
Membreu corresp. al Academiei Române,
Doctor în litere și filosofie.
Naționalitatea: Român

incredințată că a primit brevetul de Cavaler
al Ordinului „Coroana României.”
București, în 20 Iulie 1897

(Semnătura) D. Onciul

Note. Acest buletin trebuie completat cu amănunțime cerută scris cât mai distins, semnat
manu propria și imprimat în cel mai scurt timp, pe care pe care s-a primit brevetul săi însumele,
să-i direct la adresa Ministerului Afacerilor Străine: Cancellaria Ordinelor.

Adeverința lui Dimitre Onciul de primire a brevetului Ordinului “Coroana României” în gradul de Cavaler, făcută la București, în 20 iulie 1897.

Sursa: ANIC

L.-Șt. Szemkovics, *Decorație acordată în 1897 lui Dimitre Onciul*

Ordinul “Coroana României” în gradul de Cavaler, model 1881 (avers și revers).

Sursa: Muzeul Jandarmeriei Române

Decoration awarded in 1897 to Dimitre Onciul

(abstract)

Using phaleristics, heraldry and sigillography, the paper presents the Order of the Crown of Romania in rank of Knight which was awarded in 1897 to Dimitre Onciul, general director of the State Archives of Romania (1900-1923).